

Седмична колумна високог представника за БиХ Кристијана Шварц-Шилинга и команданта ЕУФОР-а, контра-адмирала Ханс-Јохена Витхауера

Одржавање сигурности и стабилности

Овај чланак пишемо заједно због наше велике привржености благостању и сигурности ове земље. Сигурност и просперитет су међусобно повезани, и важно је да вањски свијет разумије какви су помаци остварени у Босни и Херцеговини.

Чак и сада, више од десет година након престанка рата, људи који по први пут обилазе Сарајево и друге градове у Босни и Херцеговини често су изненађени због одсуства војника на улицама, било домаћих или међународних, и они тек пристигли у ову земљу такође су пријатно изненађени како живот у овој земљи изгледа релаксиран и нормалан.

Чињеница је да је нормалан свакодневни живот у Босни и Херцеговини једно од великих достигнућа мировног процеса; то свједочи о томе колико далеко је ова земља отишла у посљедњих неколико година.

Као резултат помага у безбједносној ситуацији, ЕУФОР је могао да заузме дискретан и неупадљив положај. Тренутно, Европска унија има око 6 000 војника у Босни и Херцеговини, који помажу да се одржи сигурно и стабилно окружење. Иако је ЕУФОР највећа мировна мисија Европске уније, број војника данас је само десети дио снага које су биле распоређене у оквиру имплементационих снага предвођених НАТО-ом прије тачно 11 година.

Смањења броја војника током година увијек су се заснивала на темељним процјенама безбједносне ситуације, како овдје, тако и у региону. Након посљедњег разматрања ситуације од стране Европске уније, број међународних трупа у Босни и Херцеговини треба поново да буде смањен на прољеће.

На састанку одржаном почетком мјесеца, министри вањских послова земаља чланица ЕУ начелно су одлучили да смање број трупа у Босни и Херцеговини на око 2 500, и планирање за ово смањење већ је у току. Коначна одлука о реализацији плана о смањењу броја војника требало би да буде донесена крајем фебруара. Као и у претходним приликама, ова одлука ће се заснивати на темељној процјени безбједносне ситуације у Босни и Херцеговини и региону. Европска унија неће угрозити тешко стечену сигурност ове земље.

Планирано смањење не би требало да се тумачи као слабљење опредјељења Европске уније да остане присутна у Босни у Херцеговини. Умјесто тога, треба га посматрати као одраз огромног напретка који је ова земља постигла у јачању сопствених безбједносних структура. На тај начин се обезбјеђује да грађани ове земље више не живе у страху да ће се кошмар с почетка деведестих година прошлог вијека поновити.

Слично томе, међународна заједница је у протеклих 11 година уложила војне и дипломатске ресурсе у поновну изградњу Босне и Херцеговине, те обезбиједила милијарде еура за хуманитарну помоћ и помоћ за обнову, те у облику комерцијалних улагања. Ни у том смислу се неће ризиковати.

Европска унија тренутно ради на јачању свог цивилног присуства у Босни и Херцеговини, како би се овој земљи помогло на путу ка пуној интеграцији у Европу. То подразумијева јачање улоге специјалног представника ЕУ (ЕУСР) пред најављено затварање Канцеларије високог представника крајем јуна. ЕУСР ће помоћи у координисању активности разних европских и других међународних агенција и институција присутних овдје. Штавише, што је од суштинске важности, ЕУФОР ће остати у овој земљи све док међународно војно присуство буде потребно.

Сљедеће године ЕУФОР ће бити мањи, али ће задржати исти енергични мандат у области очувања мира, у складу са поглављем ВИИ Повеље УН-а и Дејтонским споразумом. Међународни батаљон за маневре биће стациониран у Сарајеву, а тимови за везу и посматрање биће распоређени по цијелој земљи. На тај начин, ЕУФОР ће бити у стању да ријеша или одврати било какву пријетњу миру у Босни и Херцеговини, те да пружи подршку Међународном кривичном суду за бившу Југославију у Хагу, између осталог и у хапшењу осумњичених за ратне злочине.

Уколико буде потребно, ЕУФОР ће такође моћи позвати директно појачање у облику трупа стационираних у блиском окружењу, исте оне снаге које су у марту 2004. године послужиле као појачање јединицама НАТО-а на Косову. Штавише, ЕУФОР ће неко вријеме задржати могућност да повуче одлуку о смањењу трупа и поново успостави јаче присуство у земљи, уколико се то буде чинило неопходним.

Такво планирање, при којем се узима у обзир најгори сценарио, истовремено је и мјера опреза, а и стандардна процедура. Нико не очекује да ће бити потребно да се спроведе. Умјесто тога, надамо се и очекујемо да ће се безбједносна ситуација и даље поправљати, све док не постане самоодржива. У међувремену, ЕУФОР ће задржати дискретно, али увјерљиво присуство, док Босна и Херцеговина буде даље ишла путем ка пуној интеграцији у Европу. А они који посјете ову земљу и даље ће бити одушевљени када виде како је живот у њој постао нормалан и миран.

Кристијан Шварц-Шилинг је високи представник међународне заједнице и специјални представник Европске уније у Босни и Херцеговине.

Контраадмирал Ханс-Јохен Витхауер је командант ЕУФОР-а.